

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Vår dato:	01.10.2019	Vår referanse:	201937857-6	Vår saksbehandler:
Deres dato:	03.05.2019	Deres referanse:	19/2116-1	Vegard Hagerup

Trøndelag fylkeskommunes endrede uttalelse til høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og burettslagslova

Vi viser til vår tidligere uttalelse til saken, oversendt 23.09.2019. Ved en feil var en del vurderinger rundt universell utforming ikke tatt med i vår uttalelse. Vi beklager dette så mye.

Saken ble derfor behandlet på nytt i fylkesutvalget 01.10.2019 med følgende vedtak:

1. Som regional kulturminnemyndighet ser Trøndelag fylkeskommune mye positivt i de foreslått endringene, men hensyntagen til bevaringsverdig bebyggelse bør gjøres langt klarere i noen av paragrafene. For nærmere råd og forslag til justerte lovtekster vises til fylkesrådmannens saksframlegg.
2. Trøndelag fylkeskommune vil fraråde at begrepet «tilgjengelighet» tas med i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1 femte ledd – som dermed ikke bør endres.
3. Fylkeskommunen vil peke på at økt adgang til unntak fra dagens krav til eksisterende byggverk ikke bør gå på bekostning av lovens krav til universell utforming. Dette bør presiseres bedre i lovteksten. Dessuten bør det utarbeides en forskrift om universell utforming av eksisterende bygg så raskt som mulig.

Dette erstatter vedtaket i fylkesutvalget 17.09.2019. Saksframlegget er også endret i forhold til oversendelsen av 23.09.2019

Protokoll fra fylkesutvalget og fylkesrådmannens saksframlegg i oppdatert utgave er vedlagt. Vedtaket viser til fylkesrådmannens saksframlegg som dermed inngår som en utdypende del av fylkeskommunens uttalelse i saken.

Med vennlig hilsen

Vegard Hagerup

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Plan

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Vedtak FU, 01102019, Sak 241_19, Høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven

Saksframlegg Høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven mm

Kopimottakere:

RIKSANTIKVAREN

Saksprotokoll

Høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven mm

Arkivsak-dok. 201937857
Saksbehandler Vegard Hagerup

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget 2017-2019	17.09.2019	220/19
Fylkesutvalget 2017-2019	01.10.2019	241/19

Fylkesutvalget 2017-2019 har behandlet saken i møte 01.10.2019 sak 241/19

Fylkesutvalget 2017-2019 sitt vedtak

1. Som regional kulturminnemyndighet ser Trøndelag fylkeskommune mye positivt i de foreslått endringene, men hensyntagen til bevaringsverdig bebyggelse bør gjøres langt klarere i noen av paragrafene. For nærmere råd og forslag til justerte lovtekster vises til fylkesrådmannens saksframlegg.
2. Trøndelag fylkeskommune vil fraråde at begrepet «tilgjengelighet» tas med i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1 femte ledd – som dermed ikke bør endres.
3. Fylkeskommunen vil peke på at økt adgang til unntak fra dagens krav til eksisterende byggverk ikke bør gå på bekostning av lovens krav til universell utforming. Dette bør presiseres bedre i lovteksten. Dessuten bør det utarbeides en forskrift om universell utforming av eksisterende bygg så raskt som mulig.

Behandling

Votering

Fylkesrådmannens innstilling	Enstemmig vedtatt

Fylkesrådmannens innstilling:

1. Som regional kulturminnemyndighet ser Trøndelag fylkeskommune mye positivt i de foreslått endringene, men hensyntagen til bevaringsverdig bebyggelse bør gjøres langt klarere i noen av paragrafene. For nærmere råd og forslag til justerte lovtekster vises til fylkesrådmannens saksframlegg.

2. Trøndelag fylkeskommune vil fraråde at begrepet «tilgjengelighet» tas med i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1 femte ledd – som dermed ikke bør endres.
3. Fylkeskommunen vil peke på at økt adgang til unntak fra dagens krav til eksisterende byggverk ikke bør gå på bekostning av lovens krav til universell utforming. Dette bør presiseres bedre i lovteksten. Dessuten bør det utarbeides en forskrift om universell utforming av eksisterende bygg så raskt som mulig.

Arkivsak-dok. 201937857-3
Saksbehandler Vegard Hagerup

Saksgang	Møtedato	Utvalgssaksnr
Fylkesutvalget 2017-2019	17.09.2019	220/19
Fylkesutvalget 2017-2019	01.10.2019	

Høring av forslag til endringer i plan- og bygningsloven mm

Fylkesrådmannens innstilling:

1. Som regional kulturminnemyndighet ser Trøndelag fylkeskommune mye positivt i de foreslått endringene, men hensyntagen til bevaringsverdig bebyggelse bør gjøres langt klarere i noen av paragrafene. For nærmere råd og forslag til justerte lovtekster vises til fylkesrådmannens saksframlegg.
2. Trøndelag fylkeskommune vil fraråde at begrepet «tilgjengelighet» tas med i plan- og bygningslovens formålsparagraf §1-1 femte ledd – som dermed ikke bør endres.
3. Fylkeskommunen vil peke på at økt adgang til unntak fra dagens krav til eksisterende byggverk ikke bør gå på bekostning av lovens krav til universell utforming. Dette bør presiseres bedre i lovteksten. Dessuten bør det utarbeides en forskrift om universell utforming av eksisterende bygg så raskt som mulig.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Høringsbrev
2. Høringsnotat, inkludert lovforslag (lovtekst)
3. Uttalelse fra Rådet for likestilling for personer med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag, 24.09.2019
4. Resolusjon fra Landskonferansen for fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne, 26.09.2019

Sammendrag

Kommunal- og regionaldepartementet har lagt ut forslag til endringer i plan- og byggesaksloven på høring.

Flere av de foreslåtte endringene i loven gjelder eksisterende bygninger. Blant annet er det forslag til endringer som vil gjøre det lettere å tilpasse ny bruk av eksisterende bygninger, noe fylkesrådmannen vurderer som et positivt grep. Våre innspill til justeringer gjelder styrking i hjemmelsgrunnlaget for bevaringsverdige bygninger.

Som kulturminnemyndighet gir fylkeskommunen uttalelser i byggesaker som angår bevaringsverdige bygninger. Fylkesrådmannens erfaring er at kommunene ofte mangler juridiske verktøy for å kunne sørge for at kulturhistorisk viktige bygninger blir bevart.

Fylkesrådmannen vurderer det som viktig å gi en høringsuttalelse for å bidra til at de endringene som blir vedtatt vil sørge for en bedre bevaring av verneverdige bygninger. Saken berører også universell utforming, dette er lagt inn som en oppdatering sist i saksframlegget.

Bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte den 3. mai 2019 forslag til endringer i plan- og bygningsloven på høring. Frist for å komme med uttalelser ble satt til 1. september 2019.

Høringsforslaget tar først og fremst for seg endringer i plan- og bygningsloven når det gjelder eksisterende bebyggelse, men har også noen mindre endringer når det gjelder lovverk om universell utforming, kortidsutleie og ladepunkter for elbil.

Trøndelag fylkeskommune har søkt og fått innvilget forlenget frist til 20.09.2019, i påvente av behandling i Fylkesutvalget den 17.09.2019.

Fylkeskommunens uttalelse gjelder i hovedsak foreslåtte endringer i plan- og bygningslovens kapitler om eksisterende byggverk. Dette ut fra fylkeskommunens rolle som regional kulturminnemyndighet.

Det er i høringsnotatet et uttalt mål om å utnytte potensiale i eksisterende bygningsmasse og å legge til rette for at byggverk er i bruk, og ikke forfaller. Fylkesrådmannen er generelt positiv til de uttalte intensjonene som ligger bak de foreslåtte endringene i plan- og bygningsloven. Det samme gjelder den språklige og strukturmessige oppryddingen av kapittel 31.

Fylkesrådmannen har likevel noen kommentarer til høringsforslaget, se nærmere under. Av hensyn til oversikten har fylkesrådmannen valgt å ha en samlet beskrivelse og drøfting av hver enkelt paragraf.

Saksbehandlere er Gunn-Hege Lande fra seksjon kulturminner og Vegard Hagerup fra seksjon plan. Faglige råd og forslag til justeringer/endringer er vist i **uthevet skrift**. For nærmere beskrivelse, se også vedleggene.

Faktiske opplysninger og fylkesrådmannens drøfting:

Plikt til å holde byggverk og installasjoner i forsvarlig stand – forslag til nye §§ 31-1 og 31-7

Innholdet i dagens § 31-3 første ledd foreslås skilt ut som egen bestemmelse som plasseres først i kapitlet for eksisterende byggverk. Forslaget til § 31-1 er i all hovedsak en videreføring av gjeldende rett. Formålet med bestemmelsen er å tydeliggjøre det ansvaret som påhviler enhver som er ansvarlig for et byggverk. Plikten til å holde byggverk og installasjoner i forsvarlig stand gjelder uavhengig av om det er søkt om tillatelse til tiltak, og uavhengig av årsak til at et byggverk er i uforsvarlig stand.

Dersom plikten etter foreslåtte § 31-1 ikke overholdes, kan kommunen med hjemmel i foreslåtte § 31-7 gi pålegg om tiltak som avverger fare for skade på, eller vesentlige ulemper for, person, eiendom eller miljø. Plikten går ikke lenger enn til å holde byggverket eller installasjonen i forsvarlig stand, det vil si at bygget ikke skal medføre fare for skade eller vesentlig ulempe.

Fylkesrådmannen foreslår å ta inn «bevaringsverdi» som eget kriterium i forslag til § 31-1 og § 31-7, slik at ordlyden blir «person, eiendom, miljø eller bevaringsverdier». Dette for å skape bedre sammenheng mellom bestemmelsene i kapittel 31, især med tanke på forskriftshjemmelen i foreslåtte § 31-12 og kapittel 19 i byggesaksforskriften som gjelder kommunens adgang til å gi pålegg om dokumentasjon og utbedring av bygninger med høy bevaringsverdi.

Det er naturlig at det også foreligger en plikt til å holde bevaringsverdige bygninger i forsvarlig stand, og at kommunen har anledning til å motvirke forfall ved å pålegge tiltak som avverger slik skade og ulempe. Det vil være i tråd med intensjonene om å hindre forfall og tap av verneverdige kulturminner, og det lenge uttalte behovet for anvendbare virkemidler for å hindre forringelse og tap av verneverdier gjennom plan- og bygningsloven.

Om kommunens adgang til å gi unntak fra tekniske krav – forslag til ny § 31-4

Dagens § 31-2 fjerde ledd åpner for at kommunen kan gi tillatelse til bruksendring, nødvendig ombygging og rehabilitering for å sikre hensiktsmessig bruk uten at alle tekniske krav er oppfylt. Formålet med bestemmelsen er at kommunen skal ha mulighet til å legge til rette for at bygninger skal kunne brukes i stedet for å forfalle. Det erkjennes at tekniske krav i stor grad er utformet med tanke på nybygg, og departementet ser det som nødvendig med endringer som bidrar til å oppfylle formålet med bestemmelsen, og å rydde i begrepsbruken.

Fylkesrådmannen ser det som positivt at adgangen til å gi unntak fra tekniske krav skilles ut som en egen bestemmelse, og at den blir tydeligere både i innhold og struktur. Forslaget legger opp til at kommunene får større handlingsrom for å gi unntak fra tekniske krav og planbestemmelser av teknisk karakter. Forslaget legger opp til aktiv bruk og gjenbruk av bygningsmassen, og dermed hindre forfall. ***Fylkesrådmannen støtter forslaget om å ta bort vilkåret om «uforholdsmessige kostnader».*** Videre er det svært positivt at det blir et tydeligere og større handlingsrom for å ta hensyn til bygningstekniske forhold i eldre hus.

Det er i foreslåtte § 31-4 annet ledd oppstilt en rekke momenter som skal inngå i kommunens vurdering av om det vil være forsvarlig å gi helt eller delvis unntak fra tekniske krav, og gjelder så langt de er nødvendige for vurderingen.

Begrepet «formell vernestatus» er tatt inn blant momentene i annet ledd bokstav a). Dette forklares med at begrepet omfatter byggverk som har et juridisk vern, og at det således vil ha et klart definert innhold, som igjen bidrar til en klarere og mer digitaliseringsvennlig bestemmelse. **Begrepet «formell vernestatus» vurderer fylkesrådmannen som en alvorlig svakhet ved forslaget.**

Begrepet «formell vernestatus» må baseres på en absolutt forutsetning om at alle verneverdige hus har formelt vern. Dette er ikke tilfelle. De fleste bevaringsverdige byggverk har ikke noe formelt vern, verken etter plan- og bygningsloven eller kulturminneloven.

I 2011 startet Riksantikvaren arbeidet med prosjektet «Kulturminner i kommunene» (KIK), et prosjekt som varer til 2020. Siden oppstart har mer enn 375 kommuner mottatt støtte til å utarbeide egen kulturminneplan. Fylkeskommunen har fulgt arbeidet i kommunene i Trøndelag, og erfarer at mange velger en såkalt «temaplan» fremfor en plan som er juridisk forankret og utarbeidet etter plan- og bygningsloven. Det har hele tiden vært anbefalt og oppfordret til å lage juridisk bindende planer, men det har på ingen måte vært et krav fra verken fylkeskommunen eller Riksantikvaren.

Fylkesrådmannen registrerer at momentene opplistet i foreslåtte § 31-4 annet ledd ikke er ment som uttømmende, samtidig som en rekke momenter lett vil bli oppfattet slik av både søker og saksbehandler, særlig med så innsnevrede begrep som «formell vernestatus» vil være i denne sammenhengen.

Det kan ikke være et viktig argument at begrepet «formell vernestatus» vil bidra til en mer digitaliseringsvennlig bestemmelse.

Fylkesrådmannen ser det som viktig at spesielt byggverk uten formelt vern, men med antikvariske verdier, gis anledning til å få unntak fra tekniske krav.

Fylkesrådmannen foreslår at ordlyden under pkt a) endres til «byggverkets bevaringsverdi, type, formål, plassering, varigheten av tiltaket og nåværende teknisk tilstand». Det vil være mer i tråd med intensjonen bak unntaksbestemmelsen, og vil skape bedre sammenheng i bestemmelsene ellers i loven. Det kan da henvises til gitte definisjoner i for eksempel byggesaksforskriften § 19-3.

Det bør presiseres at større avvik fra reguleringsplan bør gjøres ved dispensasjon eller planendring. Dette for å sikre tilstrekkelig innsyn og medvirkning i byggesakene. Spesielt viktig er dette i eksisterende bymiljøer.

Pålegg om dokumentasjon og utbedring – forslag til ny § 31-12

Dagens § 31-4 gir departementet hjemmel til å vedta forskrift som angir kommunens adgang til å gi pålegg om dokumentasjon og utbedring av eksisterende byggverk og installasjoner.

Den tilhørende forskriften i SAK10 kapittel 19 (2013) har som formål å sikre at bygninger med høy bevaringsverdi ikke skal gå tapt på grunn av unnlatt sikring eller istandsetting. Som lenge kjent, er det gitt svært begrensede muligheter for å pålegge utbedring av bevaringsverdige bygninger etter bestemmelsene i SAK10 kap. 19. Dette har blant annet bakgrunn i vilkårene som ligger i dagens § 31-4, og som nå foreslås videreført i ny § 31-12, spesielt andre ledd siste punktum. Det er der angitt at i «vurderingen av om kommunen skal gi pålegg om utbedring, skal det legges vekt på kostnadene ved pålegget, antall brukere, hvilke farer eller ulemper brukerne utsettes for, og avstanden mellom den faktiske tilstanden og gjeldende krav».

Fylkesrådmannen mener den tilhørende forskriften SAK10 kap. 19 bør revideres, slik at Stortingets opprinnelige intensjon, og forskriftens uttalte formål, kan oppnås. Dersom det i så henseende er nødvendig å foreta endringer i forskriftshjemmelen i foreslåtte § 31-12, bør departementet foreta en nærmere vurdering av denne.

Teksten i § 31-12 kan med fordel justeres til «....I vurderingen av om kommunen skal gi pålegg om utbedring, skal det også legges vekt på osv...»

Visuelle kvaliteter og ivaretagelse av kulturell verdi - forslag til § 29-2

Departementet foreslår å flytte meningsinnholdet i dagens § 31-1 om ivaretagelse av kulturell verdi til § 29-2 visuelle kvaliteter, og at ordlyden endres slik at den utgjør et nytt siste punktum i bestemmelsen. Det fremheves at endringen vil være positiv, blant annet fordi dette grepet vil gi kommunene avslagshjemmel i saker som gjelder viktige bevaringsverdier.

Det sentrale nedslagsfeltet for dagens § 31-1 er, slik fylkesrådmannen ser det, byggverk som ikke har et formelt vern, men som likevel har kulturhistoriske kvaliteter som bør tas vare på. Bestemmelsen er viktig for å fange opp disse tilfellene, og da er det viktig for kommunene å ha en klar avslagshjemmel på dette området.

Dagens bestemmelse § 31-1 gir kommunen mulighet til å stille krav om ivaretagelse av historisk, arkitektonisk eller kulturell verdi. Denne muligheten er vel så viktig som å ha hjemmel til å gi avslag. Det er i utgangspunktet ikke et mål å hindre tiltakshavere fra å gjøre tiltak på bevaringsverdige byggverk, men å ha en klar hjemmel for å stille krav til disse tiltak for at de aktuelle kvalitetene sikres eller hensyntas innenfor rimelige økonomiske og praktiske rammer. Sann sett er en betinget avslagshjemmel mer i tråd med formålet med bestemmelsen.

Ordlyden i dagens bestemmelse § 31-1 er endret fra at kommunen «skal ... se til at historisk, arkitektonisk eller andre kulturelle verdier som knytter seg til et byggverks ytre, så vidt mulig blir bevart» til «Kommunen kan ved vurderingen legge vekt på hensynet til viktige historiske, arkitektoniske eller andre kulturelle verdier som knytter seg til et byggverks ytre» i foreslåtte § 29-2.

Fylkesrådmannen ser det som problematisk at ordlyden er foreslått endret fra «skal» til «kan». Dette særlig fordi bruk av «kan» åpner for en skjønnsom vurdering av hvor vidt disse hensyn skal vurderes, og når det eventuelt er relevant og rimelig å vektlegge disse hensynene. Det er ikke utenkelig at slike vurderinger kan blir utelatt av usikkerhet eller bekvemmelighetshensyn. Fylkesrådmannen mener videre at ordlyden i dagens § 31-1 er tydeligere enn foreslåtte ordlyd «kan ved vurderingen legge vekt på hensynet til viktige ... ». Det har avgjørende betydning at bestemmelsen er klar og tydelig.

På bakgrunn av det foreslår fylkesrådmannen at nåværende ordlyd i § 31-1 videreføres, men flyttes til nytt ledd i § 29-2:

«Ethvert tiltak etter kapittel 20 skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Ved endring av eksisterende byggverk skal kommunen legge vekt på hensynet til historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi som knytter seg til et byggverks ytre.»

Fylkesrådmannen vil i tillegg foreslå at overskriften til § 29-2 endres til «Visuelle kvaliteter og ivaretagelse av kulturell verdi». Dette for å synliggjøre de hensyn som foreslås innlemmet i bestemmelsen, så vel som synliggjøring av tematikken for rettsanvender.

Øvrige lovendringer

«Tilstrekkelig boligbygging» er tatt inn som et mål med planleggingen på linje med tilrettelegging for verdiskaping og næringsutvikling. Høringen har også noen endringer i regelverket for å ha bedre kontroll med korttidsutleie og hyblifisering og for å tilrettelegge for ladepunkter for elbiler i borettslag og sameier. Dette berører henholdsvis lov om eierseksjoner og lov om burettlag.

Fylkesrådmannen ser positivt på disse endringene.

-----tillegg etter sak 17.09.2019:

Universell utforming

Etter behandling av saken i fylkesutvalget 17.09.2019 har det kommet fram opplysninger om at saken har betydning for universell utforming. Dette temaet ligger innen fylkeskommunens ansvarsområde. Fylkesrådmannen beklager at dette ikke ble tilstrekkelig ivare tatt i saksframlegget til 17.09.2019 – dette skyldes delvis at saken ble sendt på høring i sommerferien. Rådet for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag (RLF) peker helt riktig på denne mangelen (se vedlegg 3). Fylkesrådmannen vil i framtiden se til at rådet blir mer involvert i framtidige saker som kan berøre universell utforming.

Landskonferansen for fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne vedtok 26.09.2019 en resolusjon i forbindelse med disse endringsforslagene (se vedlegg 4).

Resolusjonen har to hovedmomenter:

1.Landskonferansen vil ikke ha med krav til tilgjengelighet i formålsparagrafen i tillegg til universell utforming.

Dette fordi tilgjengelighet gir svakere krav enn universell utforming. Fylkesrådmannens kommentarer: Formålsparagrafens § 1-1 femte ledd er foreslått endret fra «*Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak*» til «*Prinsippet om universell utforming og tilgjengelighet skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak*» (Fylkesrådmannens understrekning). Dette fordi byggeteknisk forskrift skiller mellom krav til universell utforming og tilgjengelighet. Som hovedregel er universell utforming avgrenset til å gjelde for publikumsbygg og arbeidsbygg, mens for boliger stilles det noe svakere krav om tilgjengelighet. Departementet skriver i høringen av endringene: *Dette er kun en presisering for å tydeliggjøre gjeldende rett. Ved at tilgjengelighet fremheves som prinsipp vil vi tydeliggjøre at også dette er vesentlig å ivareta.* Landskonferansen og Rådet for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag er prinsipielt uenig i dette skillet og vil derfor unngå bruk av begrepet «tilgjengelighet». Fylkesrådmannen har ingen motforestillinger til å støtte dette synet.

2.Plan- og bygningsloven må ikke åpne for økt adgang til unntak fra dagens krav.

Fylkesrådmannens kommentarer: Landskonferansen peker her ikke på spesielle paragrafer, men det synes spesielt å gjelde § 31-4 om kommunenes adgang til å gi helt eller delvis unntak fra bygningstekniske krav ved tiltak på eksisterende bygninger. Dette gjelder særlig å kunne lempe på tekniske krav i verneverdig bebyggelse. I et verne- og klimaperspektiv er dette svært positivt ved at det blir lettere å gjenbruke eldre bygningsmasse og å unngå spekulativt forfall. Ifølge høringen skal dette gjelde bygningstekniske krav og unntak fra planbestemmelser om høyde, avstand og grad av utnytting. Fylkesrådmannen innser at dette kan misoppfattes til også gjelde funksjonskrav til universell utforming, som også inngår i teknisk forskrift (TEK17). ***Fylkesrådmannens er enig i at det i bør presiseres at unntakene ikke bør gå på bekostning av universell utforming. Slik kan det være en mulighet å ta hensynene til universell utforming inn i § 31-4 pkt b). § 31-4 gir anledning til å sette forskrifter. Dette kan med fordel gjøres med henblikk på universell utforming.***

Det å kunne vise en viss fleksibilitet i gamle bygg er svært viktig for kulturminnevernet, men det bør presiseres at hensynet til universell utforming også er viktig. Dette selv om det her ligger mulighet for en viss konflikt mellom vernehensyn og universell utforming i enkelte saker – men som regel lar det seg løse.

§31-13 gir nå hjemmel til å gi forskrift at bestemte typer tiltak eller bestemte typer eksisterende bygninger, anlegg eller uteområder skal oppfylle kravene til universell utforming innen en frist. Fylkesrådmannen vurderer denne endringen som positiv.

Fylkesrådmannen støtter innspillene fra Rådet for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag og Landskonferansen for fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Fylkesrådmannens oppsummering og anbefaling

Når det gjelder kulturminner, ser fylkesrådmannen mye positivt i de foreslåtte endringene, men hensyn til bevaringsverdig bebyggelse bør komme langt klarere fram. Ut fra dette har fylkesrådmannen en del kulturminnefaglige råd og forslag til noen endringer og justeringer i lovteksten. Disse er uthevet i denne saksutredningen.

Lovendringene bør ta tilstrekkelig hensyn til universell utforming, jevnfør innspillene fra Rådet for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne i Trøndelag og Landskonferansen for fylkeskommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Fylkeskommunen har fått forlenget høringsfrist til 01.10.2019 for å få med innspillene om universell utforming.